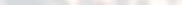
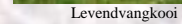
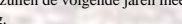
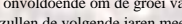
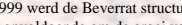
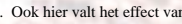
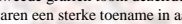
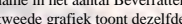
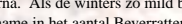
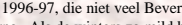
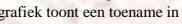
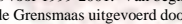
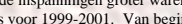
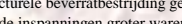
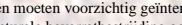
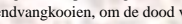
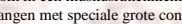
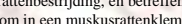
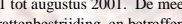
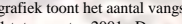
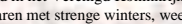
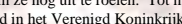
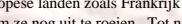
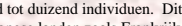
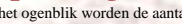
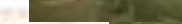
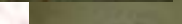
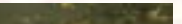
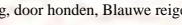
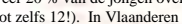
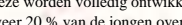
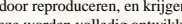
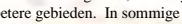
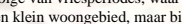
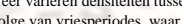
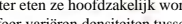
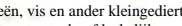
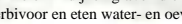
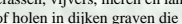
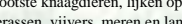
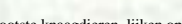

Beverratten (*Myocastor coypus*) in Vlaanderen : worden ze een pest?

Goedele Verbeyle & Jan Stuyck

Wetenschappelijke Instelling van de Vlaamse Gemeenschap
Rattenbestrijding
Burg. Van Gansberghelaan 115
B-9820 Merelbeke, Belgium
goedele.verbeyle@lin.vlaanderen.be

Oorsprong

De Beverrat is afkomstig van Zuid-Amerika en werd eind 19e-begin 20e eeuw als pelsdier geïmporteerd naar Europa, Noord-Amerika, de ex-USSR, Kenya, het Midden-Oosten en Japan. Op sommige plaatsen werden ze met opzet vrijgelaten en gebruikt om grachten en vijvers vrij te houden van waterplanten en later zelfs verkocht als 'weed-cutters'. Ze werden losgelaten toen de pels niet voldoende meer opbracht en ook door dierenbeveiligingsorganisaties, waardoor er leefbare populaties ontstonden op plaatsen met een niet te koud klimaat.

Biologie

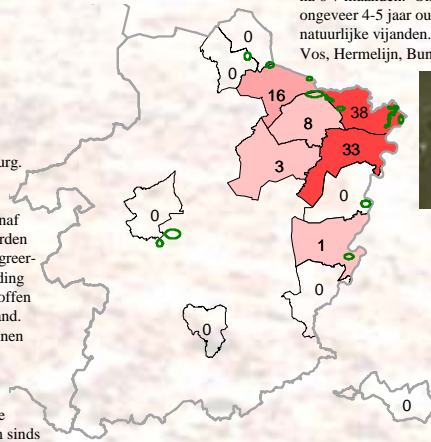
Beverratten zijn onze grootste knaagdieren, lijken op ratten en kunnen tot 10 kg (en meer) wegen. Ze leven in moerassen, vijvers, meren en langs rivieren, waar ze plantenplatforms maken om op te rusten of holen in dijken graven die zeer complex kunnen zijn. Ze zijn hoofdzakelijk herbivoor en eten water- en oevervegetatie, maar ook zoetwatermolusken, insecten, amfibieën, vis en ander kleingedierte. Daarnaast eten ze ook cultuurgewassen. Tijdens de winter eten ze hoofdzakelijk wortels, wortelstokken en schors. In de noordelijke hemisfeer variëren densiteiten tussen 1 en meer dan 24 individuen per ha, en fluctueren ze ten gevolge van vriesperiodes, waar de Beverratten zeer gevoelig aan zijn. Ze gebruiken meestal een klein woongebied, maar bij voedselgebrek migreren ze (vooral tijdens de winter) naar betere gebieden. In sommige streken migreren ze seizoensaal tussen moerassen en landbouwgebieden. Ze kunnen heel het jaar door reproduceren, en krijgen 2-3 nesten per jaar van ongeveer 6-9 (tot zelfs 13) jongen. Deze worden volledig ontwikkeld geboren en kunnen al reproduceren na 6-7 maanden. Ongeveer 20% van de jongen overleven hun eerste levensjaar en worden ongeveer 4-5 jaar oud (tot zelfs 12!). In Vlaanderen hebben de volwassen dieren geen echte natuurlijke vijanden. Jonge Beverratten kunnen gevangen worden door marterachtigen zoals Vos, Hermelijn, Bunzing, door honden, Blauwe reigers, uilen en roofvogels.

Habitat van de Beverrat in Vlaanderen

Verspreiding

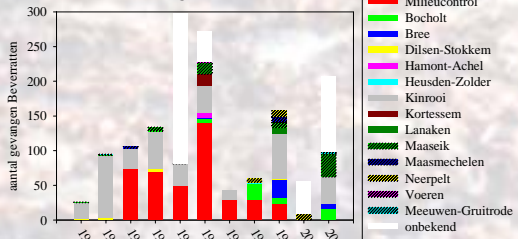
In Vlaanderen komen er enkel populaties van Beverrat voor in de provincie Limburg. In de andere provincies worden incidentele waarnemingen gedaan, waarschijnlijk nog steeds als huisdier gehouden worden. De eerste 'Vlaamse' Beverratten worden vanaf de tweede helft van de jaren zeventig gezien in de Grensmaasvallei. Ze koloniseerden Vlaanderen waarschijnlijk vanuit Nederland, waar de Beverrat op zijn beurt immigrerde vanuit Duitsland via de Roer en de Swalm. De kaart toont de huidige verspreiding van de Beverrat in de provincie Limburg. De hoogste densiteiten worden aangetroffen in het noordelijk deel van de Maas, waarschijnlijk door immigratie vanuit Nederland. Ook de elektriciteitscentrales in Kessenich, die warm water in de Maas lozen, kunnen de overleving tijdens koude winters verhogen.

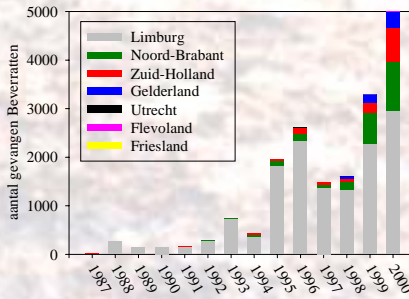
De kaart toont de huidige verspreiding van de Beverrat in Vlaanderen.

De groene cirkels geven aan waar nu Beverratten voorkomen volgens de provincie Limburg. Alle gemeenten waar Beverratten gevangen werden sinds 1991 zijn aangeduid met een nummer. Deze nummers geven, voor 2001, enkel die vangsten die konden toegewezen worden aan een bepaalde gemeente.

Limburg, Vlaanderen

Nederland

Schade

Overal in Europa wordt de Beverrat beschouwd als een pestsoort, die schade toebrengt aan cultuurgewassen, dijken en moerasvegetatie, en wordt ze daarom ook bestreden. In Vlaanderen is de schade nog laag, door de lage densiteiten. In Nederland is de Beverrat verantwoordelijk voor het verzakken van dijken, wegen en akkers naast waterwegen. Ze eten maïs en jonge suikerbietplantjes, allerlei graansoorten en suikerbieten. Ze zorgen ook voor een verhoogde erosie van dijken door de natuurlijke vegetatie af te grazen en voor wijzigingen in de natuurlijke soortensamenstelling van de vegetatie.

In sommige Amerikaanse staten, waar ze zeer hoge densiteiten kunnen bereiken (tot 138 dieren/ha), veroorzaken ze 'eat outs' door vernietiging van de wortelmat in moerassen waardoor erosie versneld wordt. Duizenden hectares moerasgebied gingen hier verloren.

Omheining midden in een 'eat out' in Jefferson Parish, Louisiana

Suikerbietschade in Vlaanderen

Wetgeving

Aangezien Beverratten niet inheems zijn in België, kunnen ze bestreden en zo mogelijk uitgeroeid worden op basis van de Vlaamse Executieve betreffende de introductie in het wild van uitheemse soorten (21 april 1993) en de Conventie over Biologische Diversiteit (Rio de Janeiro 1992). In tegenstelling tot Muskusratten, die door elke landeigenaar moeten bestreden worden volgens de Wet op de bestrijding van voor planten en plantaardige producten schadelijke organismen (2 april 1971, 3 mei 1994), is er geen echte wettelijke basis om Beverratten te bestrijden of uit te roeien. Er zijn ook onduidelijke interacties met andere regelgevingen, zoals het eigendomsrecht.

Conclusie

Daar de Vlaamse beverrattenpopulatie aan het toenemen is (zoals overal in Europa) en de winters steeds milder lijken te worden, zal er in de toekomst nood zijn aan een transparante wetgeving en een meer structurele bestrijding om de schade op een aanvaardbaar niveau te houden.

Sporen van Beverrat : voedselresten, keutels, pootafdrukken en wissels

Populatiegrootte

Op het ogenblik worden de aantallen in België geschat op een paar honderd tot duizend individuen. Dit is niet veel in vergelijking met andere Europese landen zoals Frankrijk en Italië, waar het waarschijnlijk te laat is om ze nog uit te roeien. Tot nu toe werden ze enkel succesvol uitgeroeid in het Verenigd Koninkrijk. Het koudere klimaat in België, vooral in jaren met strenge winters, weerhoudt de populatie ervan zeer snel een pest te worden.

De grafiek toont het aantal vangsten in de provincie Limburg van juli 1991 tot augustus 2001. De meeste hiervan zijn bijvangsten van de muskusrattenbestrijding, en betreffen jonge dieren die nog niet te groot waren om in een muskusrattenklem te vangen. Soms worden Beverratten gevangen met speciale grote conibarklemmen en nu meer en meer met levendvangkooien, om de dood van bijvangsten te vermijden. Deze aantallen moeten voorzichtig geïnterpreteerd worden, omdat er nooit een structurele beverratbestrijding gebeurde in Vlaanderen en in sommige jaren de inspanningen groter waren dan in andere. Er ontbreken ook gegevens voor 1999-2001. Van begin 1993 tot mei 1999 werd de bestrijding op de Grensmaas uitgevoerd door een firma (Milieucontrol).

De grafiek toont een toename in het aantal vangsten, tot de koude winter van 1996-97, die niet veel Beverratten overleefden, en terug een toename daarna. Als de winters zo mild blijven als de laatste jaren, is een sterke toename in het aantal Beverratten zeer waarschijnlijk.

De tweede grafiek toont dezelfde gegevens voor Nederland, waar de laatste jaren een sterke toename in aantallen en verspreiding van de Beverrat was. Ook hier valt het effect van de koude winter van 1996-97 op. Vanaf 1999 werd de Beverrat structureel bestreden in Nederland, maar dit was onvoldoende om de groei van de populatie te stoppen. Waarschijnlijk zullen de volgende jaren meer mensen betrokken zijn bij deze bestrijding.

Levendvangkooi

Conibarklem

Gefinancierd door

